МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземної філології
Філологічний факультет
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»
Кафедра романо-германської філології

МОВА І МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

25 травня 2022 р.
м. Полтава

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземної філології
Філологічний факультет
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»
Кафедра романо-германської філології

МОВА І МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

25 травня 2022 р., м. Полтава

Полтава
2022

Редакційна колегія:

Шаравара Тамара, проректор з науково-педагогічної роботи і перспективного розвитку Полтавського державного аграрного університету, доктор історичних наук, професор, голова редакційної колегії;

Дорогань-Писаренко Людмила, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень Полтавського державного аграрного університету, кандидат економічних наук, професор;

Сизоненко Наталія, завідувач кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат філологічних наук, доцент;

Дедухно Алла, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат філологічних наук, доцент;

Матвієнко Леся, старший викладач кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат педагогічних наук;

Мокляк Оксана, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат філологічних наук.

.

Затверджено до друку вченою радою факультету обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету (протокол № 7 від 03.05.2022 р.).

УДК 81 : 008 : 316.74
М 74

Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика : зб. матеріалів ІІІ Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 25 травня 2022 р.). Полтава : ПДАУ, 2022. 286 с.

До збірника ввійшли тези доповідей докторів, кандидатів наук, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів, подані до організаційного комітету ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика».

У збірнику висвітлено актуальні проблеми репрезентації національно-мовної картини світу; діалогу національних культур (лінгвокультурологічний, лінгвокогнітивний, етнолінгвістичний та літературознавчий аспекти); соціокультурної та психологічної парадигми міжкультурного спілкування, теорії та практики перекладу в контексті міжкультурної комунікації; представлено інноваційні технології викладання української та іноземних мов.

Для науковців, викладачів закладів вищої освіти, аспірантів, докторантів, здобувачів вищої освіти ступенів вищої освіти бакалавр, магістр.

Тексти доповідей публікуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів, наведені факти та статистичні дані відповідають автори, а також наукові керівники (для студентів та аспірантів).

© ПДАУ, 2022
© Автори статей, 2022

Савицька Тетяна, Маджар Наталія
ІНТОНАЦІЙНА ВИРАЗНІСТЬ ПЕДАГОГА ЯК ЗАСІБ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ **71**

Свинаренко Наталія, Добрунова Людмила
ПРО ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКУ ГУМАНІТАРНУ СПІВПРАЦЮ **75**

Сизоненко Наталія
НОВІ МЕНЮОНІМИ В ЗАКЛАДАХ ХАРЧУВАННЯ М. ПОЛТАВИ: МОТИВИ НОМІНАЦІЙ **79**

Царьова Ірина
ДИСКУРС ВІЙНИ: ВЖИВАННЯ ЛЕКСЕМИ *ВІЙСЬКОВИЙ* **83**

Юрковська Майя
ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ СТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО ЕФЕКТУ В ГЕТЕРОГЕННИХ ТЕКСТАХ АНГЛОМОВНИХ АНІМАЦІЙНИХ КОМЕДІЙ НА ОСНОВІ ВЗАЄМОДІЇ ВЕРБАЛЬНИХ ТА НЕВЕРБАЛЬНИХ ЗАСОБІВ **85**

Яковлюк Христина
THE VALUE OF INDIVIDUAL PREFERENCES IN A PROCESS OF CONTEXT-FREE MEANING PREDICTABILITY **87**

II. ДІАЛОГ НАЦІОНАЛЬНИХ КУЛЬТУР: ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ, ЛІНГВОКОГНІТИВНИЙ, ЕТНОЛІНГВІСТИЧНИЙ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИЙ АСПЕКТИ

Богиня Лариса, Кушпіль Наталія, Овчаренко Оксана
УРАХУВАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ АСПЕКТІВ У ПРАКТИЦІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ **92**

Вечерок Ольга, Трусова Людмила, Скальська Світлана
ВПЛИВ МІЖНАЦІОНАЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКІВ НА РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ КУЛЬТУРИ МАРОККО **96**

співпраці з інокомунікантами, вправно послуговуються різноманітними інтонаціями свого мовлення й навчають цієї майстерності своїх студентів.

Наталія Свинаренко,
кандидат історичних наук, доцент,
Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця;
Людмила Добрунова,
кандидат історичних наук, доцент,
Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця

ПРО ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКУ ГУМАНІТАРНУ СПІВПРАЦЮ

Метою цієї роботи є висвітлення основних напрямів польсько-української освітньої співпраці на території України та Республіки Польщі за період незалежності. Зазначена мета реалізується через такі завдання: описати регіони компактного проживання поляків, як національної меншини України; окреслити розвиток польськомовних шкіл на території України; коротко представити освітні польсько-українські проєкти.

На території України є місця компактного проживання представників різних національностей. Серед них, зокрема, і українські громадяни польського походження, частина з яких вважають своєю рідною мовою польську. На Україні такі населені пункти є на території Львівської області (у Мостиському районі – с. Стрілецьке, с. Добощівка, с. Пнікут, с. Тщенець, с. Крисовичі, с. Волиця; у Самбірському районі – с. Лановичі; у Старосимбірському – с. Сусідовичі), Хмельницької (с. Олександрівка Старосинявського району, с. Мацьківці Хмельницького району), Житомирської (с. Кордонівка Ружинського району), Чернівецької (с. Стара Красношора та с. Аршиця Старожинецького району).

Як відомо, мова вважається одним із найголовніших ідентифікаторів національності людей. І наша Українська держава надзвичайно сприяє реалізації духовних потреб етнічних поляків, котрі мешкають на нашій землі, польсько-українському освітньо-культурному співробітництву.

В умовах незалежності України помітно активізувалася робота польських громадських товариств і організацій щодо задоволення запитів представників полонії у вивченні їх рідної мови. Помітно збільшилася, порівняно з ситуацією в Українській Радянській Соціалістичній Республіці, кількість дітей та підлітків, які навчаються польською мовою у державних навчальних закладах. Нині замість двох польських шкіл, які були у Львові у радянські часи (№ 10 та № 24), тепер їх 5, що функціонують у Івано-Франківській, Львівській і Хмельницькій областях; рідною польською мовою у 2010/11 н. р. навчалося 1357 учнів; з них опановували польську мову як предмет 8338 учнів і ще 3516 вивчали її факультативно або в гуртках [1, с. 290]. Крім того, на сьогодні в багатьох школах України за шкільними навчальними програмами польську мову викладають як другу іноземну, на вибір батьків. Це є свідченням того, що батьки хочуть, аби їх діти знали, або, принаймні, розуміли, мову сусідньої дружньої нам держави, мають плани або здійснити подорож у Республіку Польща, або мають намір працювати там.

Водночас сучасне культурне співробітництво між Україною і Республікою Польщею дуже інтенсивно розвивається на основі укладених безпосередніх угод на рівні воєводств і районів, міст партнерів, установ культури, мистецьких установ, творчих спілок та асоціацій. Особливу роль у формуванні польсько-українського культурного співробітництва відіграє Польський інститут у Києві, створений у 1998 р.

У діалозі розвитку культури і будівництва спільного європейського майбутнього українсько-польське співробітництво у галузі освіти і науки відіграє непересічну роль. Особливе значення має інтеграція української освіти у сучасний європейський простір, яка відбувається шляхом адаптації навчальних планів і програм, дедалі ширшого навчання дітей та підлітків за кордоном,

обміну студентами, двосторонньої співпраці вищих навчальних закладів, участі у спільних наукових та мистецьких прєктах. Для поляків польсько-українська гуманітарна співпраця є цікавою у тому, що обидві країни мають багато сторінок спільної історії, схожий менталітет, красиву природу та унікальні історико-архітектурні пам'ятки краю.

Прикладом цього є навчання українських громадян у Польщі. 2011/12 н. р. у Польщі навчалися 6321 український студент, у 2012/13 – 9620 [1, с. 288]. Це свідчить про посилений інтерес до Польщі як до європейської держави, польської культури, економіки, розвитку їх суспільства. Це свідчення того, що громадяни України, як етнічні поляки, так і звичайні українці прагнуть ефективно інтегруватися у європейський гуманітарний простір. Програми та стипендії, розроблені польськими фахівцями, дають унікальну можливість налагодження молодими українськими науковцями безпосередніх зв'язків з представниками західного академічного середовища, ознайомлення з ключовими принципами функціонування європейської освіти. Завдяки цій співпраці у нашій вітчизняній освіті відбувається засвоєння нових підходів до ефективнішої організації навчального процесу.

Стратегічне значення для України і Польщі має співробітництво українських і польських вищих навчальних закладів на державному рівні. Щоб посісти своє вагоме місце у просторі європейської освіти, виші Галичини, як і всієї України загалом, покликані здійснювати спільну взаємовигідну гуманітарну співпрацю, побудовану на постійному і безперешкодному міжособистістому спілкуванню, науковому дискурсі, створенні умов для повноцінного гармонійного розвитку особистості студента.

Виші та школи українсько-польського порубіжжя активно залучаються до участі у спільних проєктах та програмах. Серед таких освітніх проєктів найвідомішими були «Програма шкільних обмінів для українських та польських шкіл», «Обмін шкільних європейських клубів між Польщею та Україною», «Програма Stady Tours to Poland». Ці польсько-українські програми сприяли мобільності студентів та викладачів, а також розширенню можливостей

українських науковців сприяє розвинута мережа стипендіальних програм, літніх шкіл тощо.

Щорічно, починаючи з 2007 р., на базі Прикарпатського національного університету проводиться Всеукраїнський орфографічний конкурс з польської мови, в якому брали активну участь студенти з різних областей України.

Перспективним напрямом у розвитку українсько-польської гуманітарної співпраці є запровадження практики надання подвійних дипломів закладами обох країн, у тому числі й Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та Варшавського університету ім. Марії Кюрі-Склодовської в Любліні, іншими польськими вишами.

З нагоди святкування 26-ї річниці Незалежності України Посольство України в Республіці Польща 4–29 вересня 2017 р. у Варшаві відбулася виставка «Щирі-2017», присвячена традиційному українському вбранню кінця XIX – початку XX століття.

У Кременці, Дрогобичі, Журавно, Львові та польському Ставіску проходив українсько-польський XIII Міжнародний літературно-мистецький форум «Діалог двох культур – 2017», присвячений дню народження відомого польського поета Юліуша Словацького. В ході цього заходу відбулися науково-практична конференція, літературні зустрічі, презентації видань, виставка, концерт. Учасниками форуму були науковці, письменники, літературознавці, історики, музейні працівники, культурологи з українських міст, а також з польських міст – Кракова, Любліна, Вроцлава, Перемишля, Жешува та ін.

У Черкаській обласній бібліотеці відбулися традиційні загальнопольські Національні читання, організовані польським культурним центром імені К. Шимановського та ЧНУ імені Б. Хмельницького.

15–17 вересня 2017 р. у Луцьку відбувся IV Міжнародний театральний фестиваль «Мандрівний вішак». Польщу на ньому представляв театр «Resursa».

З 8 по 10 вересня у Львові проходив VI українсько-польський «Фестиваль партнерства», де брали участь українські та польські гурти (Klang, Port Przemysl,

Mlodziezowa Akademia Musicalowa, Czerwony Tulipan, Big Day, «Капела Ганки Вуйцяк», Angela Gaber Trio).

Крім освітніх проєктів як для поляків, так і для українців, надзвичайно важливими є культурницько-мистецьке та освітнє співробітництво. Воно розширює світогляд людей різних народів, надає молоді нові перспективи. Це надзвичайно позитивно діє і допомагає зрозуміти людям один одного, сприяє євроінтеграції.

Джерела та література

1. Калакура О. Цивілізаційний вимір українсько-польської співпраці на тлі євроінтеграційних процесів (досвід Галичини). *Наукові записки ІПіЕНД імені І.Ф. Кураса НАН України.* 2016. Вип. 2. С. 283–295.

Наталія Сизоненко,
кандидат філологічних наук, доцент,
Полтавський державний аграрний університет

НОВІ МЕНЮОНІМИ В ЗАКЛАДАХ ХАРЧУВАННЯ М. ПОЛТАВИ: МОТИВИ НОМІНАЦІЙ

Гастрономічний дискурс – окремий вид комунікації, пов’язаний зі станом харчових ресурсів, процесами їх обробки і споживання (А. Олянич).

До гастрономічного дискурсу уналежнюють і тексти меню – перелік страв і напоїв у закладах харчування, назви яких в ономастиці називають менюонімами [1, с. 198–199; 2]. Функціонування таких найменувань зумовлене типом закладу харчування, його креативною концепцією, локальними особливостями кухні, способами приготування і подавання страв тощо.

Усталені, традиційні для певного закладу харчування менюоніми доповнюються або замінюються на нові внаслідок впливу зовнішніх чи внутрішніх чинників. Нові назви страв і напоїв у меню – результат відображення